

Lietuvį pasitikėk savimi ir savo tautiečiais, o gyvenimas tau šypsosis. Visus žygius paremk kilniu žmoniškumu.

VIENYBĖ

LITHUANIAN DAILY

Kie... nas... geros... valicos... Airbti tau... tu... nui... ati... nės spaudos.

LIII. METAI. 105 (694) N. Telephone: EVERGREEN 7-7840

BROOKLYN, NEW YORK, PIRMADIENIS, 1939 M., GEGUZĖS-MAY 8 D.

KAINA 3 CENTAI

ŠIANDIEN

Kareivio žodis
Molotovo ateitis
Kyšininkų darbas
Kas klauso, tas gauna

JONAS KROZE

Jungtinių Amerikos Valstybių žvalgyba turi žinių, kad Lenkijos diplomatai, norėdami išvengti karo ir kitokių nesuipratimų su Vokietija nusileisti Vokietijai ir Danzigą atiduoti, leistų vokiečiams ir 15 mylių pločio koridorių praveisti per lenkų koridorių, bet Lenkijos kariuomenės įspėjo diplomatus, kad jeigu tie taip padarytų, tai geriau tegul nešasi iš Lenkijos. Lenkijoje karininkų nuomone, jeigu vokiečiai paims Danzigą ir gaus koridorių, tai vėliau kils pavojus ir visai Lenkijai. Jie nenori susilaukti čekų likimo.

Iš tų pačių šaltinių praneša, kad Jungtinių Valstybių Prezidentas Rooseveltas instruktažą New Yorko miesto mayorą La Guardia, priimant Anglijos karalių ir karalienę pasakyti tokią sutikimo kalbą, kuri nereikalauja atsakymo. Anglijos karalius nėra kalbėtojas ir Rooseveltas nenori sudaryti jam nemalonumų.

Molotovas, kuris dabar yra Sovietų Sąjungos užsienio reikalų komisaras, sakoma, pačių komunistų tarpe Maskvoje pravaržiuojamas "cezarevičium" arba sosto įpėdiniu. Maskvos karjeristų sluoksniuose pranašaujama, kad Molotovas netrukus pakeis Vorosilovą bus kariuomenės vadas, o vėliau mirus Stalinui, bus Sovietų diktatorius. Molotovas yra labai artimas Stalinui ir Vorosilovo draugas.

Ne tik Amerikoje visuomenė ir valstybė kenčia nuo įvairių kyšininkų, bet ir kitos valstybės. Pav., Prancūzijoje šiomis dienomis policija sužinojo, kad viena duokaukių firma valdininkams davė kyšių, kad civiliniams gyventojams galėtų duoti daug blogesnes duokaukes, negu valdžios buvo reikalaujama. Išdavoje vienas trečdalis Prancūzijos gyventojų gavo netikusias duokaukes, o kai kas gavo daug pinigų kyšiais. Dabar valdžia surinko tas duokaukes ir kaltininkus traukia atsakomybėn. Toki žmonės, kurie taip lengvai žaidžia žmonių gyvybėmis neverti žmogaus vardo.

Ekonomistas dr. Schacht, kuris dabar lankosi Indijoje, vieno anglų laikraščio korespondento buvo paklaustas, kaip dabar jaučiasi vokiečiai, kai prie Trečiojo Reicho prijungta Austrija ir Čekoslovakija. Jis būk atsakė: "Nėra didelio skirtumo. Žmogus taip jautiesi, kaip kalnys, sužinojęs, kad kalėjimo namas žymiai padidintas".

Sunku tikėti, kad kapitalistinė Amerika davė proletariškai Sovietų Sąjungai neseniai išrastą mašiną, kuri automatiškai surenka medvilnę nuo medvilnės krūmų. Amerika Sovietams davė dvi tokias mašinas, o dabar Sovietai patys jas pasigamina. Pastebėtina, kad Amerika Rusijai davė tas mašinas, kad apsaugoti darbininką nuo nedarbo. Tos mašinos Amerikoje būtų atėmusios kelių šimtų tūkstančių darbininkų darbą.

Washingtonė eina gandai,

ANGLIJA ATSIKĖ NUO SOVIETŲ SIŪLOMOS TRIJŲ KARO SUTARTIES

Londono diplomatai sako, nenorį ižeisti tu valstybių, kurios nekencia Rusijos

Išteka. — Jean-Marie Consigny, kuri šiomis dienomis išteka už prieš keletą metų žuvusios lakūnės Amelia Earhart vyro George Palmer Putnam.

LONDON. — Nors Anglijos diplomatinuose sluoksniuose dabar palankiai atsiliepiama apie Lenkijos atsakymą Vokietijai, tuose pačiuose sluoksniuose su dideliu susidomėjimu kalbama apie Sovietų Sąjungos siūlomą Rusijos, Anglijos ir Prancūzijos trejų karo sąjungą. Iš autoritetingų šaltinių praneša, kad šiuo metu akivaizdoje kai kurių pasikeitimų Europos politikoje, Rusijos pasiūlymas anglams šiuo metu nepriimtinas. Mat anglai nenori ižeisti ir erzinti tas valstybes, kurios nenori nieko bendro turėti su Sovietų Sąjunga ir ją nepasitiki.

Sąjunga su Sovietų Sąjunga būtų pageidaujama tik tuo atveju, jeigu jau kitos išeities iš dabartinės padėties Europoje nebūtų galima rasti.

Anglai tikisi, kad su Lenkijos pagalba pavyks pakeisti dabartinę padėtį Europoje ir sugrąžinti tarptautinius santykius į normalės vėžias.

Anglijos vyriausybės oficialus atsakymas į Rusijos pasiūlymą buvo įteiktas Sovietų vyriausybei Maskvoje sekmadienį.

Manoma, kad į angliu atsakymą žymiai paveikė Litvinovo pašalinimas iš Rusijos užsienio reikalų komisaro vietos.

STATYS DR. VINCO KUDIRKOS TEVIŠKĖS MOKYKLĄ

PAEZERIAI. Vilkaviškio apskr. — Vietos šaulių būrio valdybos iniciatyva nutarta Dr. Vinco Kudirkos teviškėje, Paežeriuose, pastatyti pradžios mokyklą, kurią pavadinti Dr. Vinco Kudirkos teviškės mokykla. Per įvykusį visuotinį pradžios mokyklos vaikų tėvų susirinkimą visi susirinkusieji pasidavė kiek galėdami paremti statybą, jei ne pinigais, tai natūra. Dar šiemet norima padėti nors kartinį akmenį. Tam reikalui jau yra suaukota apie 160 litų ir Vilkaviškio Liaudies banke atidaryta einamoji sąskaita.

18,000 Lietuvos ūkininkų pareiškė norą sukultūrinti savo nusausintas žemes. Nusausintas žemes kultūrinantiems ūkininkams vyriausybė per Žemės ūkio Rūmus teikia pašalpas.

kad Prezidentas Rooseveltas privertė J.A.V. kariuomenės vadą Gen. Craig pasišalinti, o į jo vietą pasiskyrė Gen. Marshall, kuris klausys savo viršininko prezidento įsakymų. Buvo ir kitas kandidatas, kurio norėjo kai kurie Kongreso sluoksniai tai Gen. Drum. Bet Rooseveltas pasidareš išvadą, kad Gen. Craig nepaklusus, Gen. Drum perdaug galvoja, o Gen. Marshall, kaip geram kareiviui pridera, klauso savo viršininko.

Atvyksta. — Anglijos Karalius Jurgis VI, kuris kartu su karaliene turėjo išplaukti iš Portsmouth, Anglijos vakar, geg. 7 d. Jis ir karalienė aplankys Kanadą ir Jungtines Amerikos Valstybes.

LIETUVOS-LENKIJOS MOKYKLŲ REVANŠO RUNGTYNĖS ANGLIJOS KARALIUS RUOŠIASI KELIONEI Į AMERIKĄ

KAUNAS. — Po Europos krepšinio pirmenybių, kuriose Lietuvos moterų komanda pralaimėjo vienintėles rungtynes Lenkijai 18:21, buvo tariamas Varšuvoje sužaisti apie gegužės mėn. revanšo rungtynes. Dėl to susitarta, bet rungtynės bus ne Varšuvoje, bet Kaune, gegužės 21 d., t. y. Europos krepšinio pirmenybių dieną, kaip ir buvo numatyta, pirmenybių priešžaismiu.

PIENOCENTRAS STATYS DARBININKAMS NAMUS

KAUNAS. — Be eilės kitų įmonių, Pienocentras, kaip tenka patirti, taip pat yra numatęs savo darbininkams pastatyti namus, kuriuose jiems būtų įrengti nedideli butai. Už tuos butus darbininkai Pienocentrai turėtų mokėti nedidelę nuomą.

Cekoslovakijoje 150,000 buvusių Čekoslovakijos piliiečių, daugiausia žydų šiomis dienomis neteko čekų pilietybės.

LONDON, Anglija. — Londone, Portsmouthe, Anglijoje bus pasirošta išleisti Anglijos karalių ir karalienę į kelionę per Atlanto vandenyną į Kanadą ir Jungtines Amerikos Valstybes. Didelis keleivinis laivas "Empress of Australia" geg. 7 d. turėjo iš Portsmoutho išplaukti į Kanadą. Laivą turėjo lydėti du Anglijos karo laivai šarvuočiai ir keletas naikintojų. Anglijos karalius ir karalienė bus kelionėje apie šešias savaites.

NAUJOS MUITINĖS IR PEREJNAMIEJI PUNKTAI

KLAIPEDA. — Ryšium su Klaipėdos krašto perėjimu Vokietijon, finansų ministro įsakymu įsteigtos Jurbarko, Tauragės, Tauragės Naumiesčio, Aisėnų, Gargždų, Kretingos ir Palangos antros rūšies muitinės. Be to, įsteigti Pašvenčio, Paleikių, Plikiškių, Šilinės, Sartininkų, Degučių, Gardamo, Inkaklių, Sugintų, Kretingos ir Jakubavo perėjamieji punktai.

VOKIEČIAI NEPATENKINTI BECKO ATSAKYMU Į HITLERIO KALBĄ

Naciai grasina Lenkijai plebiscitu Danzige ir nemano, kad Becko atsakymo užteks

BERLIN, Vokietija. — Lenkijos Užsienio Reikalų Ministro Becko atsargumas, kurį jis aščiau parodė savo kalboje pasakytoje Lenkijos Seime, didelio įspūdžio Vokietijoje nepadarė, o tik išaukė didelio pasipiktinimo oficialiuose ir politiniuose sluoksniuose. Vokietijos spauda visai ignoravo Becko pareiškimą, o vietoj jos dėjo tik didelius aprašymus apie tariamus vokiečių persekiojimus Lenkijoje ir Pamaryje.

Iš to sprendžiama, kad Danzigo klausimas, kiek jis liečia vokiečius, atrodo neaiškus ir pasilieka beveik toje pačioje stadijoje, kaip buvo prieš Becko kalbą. Vienas dalykas tačiau aiškus, kad Vokietijos naciai pradės akciją prieš Lenkiją. Tą jau įrodė jų spaudos atsiliepimai apie vokiečių lenkų santykius Pamaryje ir kitose Lenkijos vietose, kur gyvena vokiečiai.

Nacių partijos organai aršiai puolė lenkus ir juos vadina vokiečių niekintojais ir persekiotojais. Kai kuriuose laikraščiuose net tilpo paveikslai, kaip lenkai musa ir persekioja vokiečius Lenkijoje.

Nacių sluoksniuose Berlyne manoma, kad Becko kalbos Seime neužteks atsakyti į Hitlerio reikalavimus ir Lenkija turės Vokietijai duoti aiškesnių pasiūlymų. Tuo tarpu vokiečių sluoksniuose jau kalbama apie reikalingumą Danzige paskelbti plebiscitą ir, jeigu bus reikalas, tai ir kitose Lenkijos dalyse kur gyvena daug vokiečių. Iš to sprendžiama, kad Vokietija imasi tokios pat akcijos prieš Lenkiją kokios ėmėsi savo laiku prieš Čekoslovakiją.

Tuo tarpu Kancleris Hitleris vis dar yra Berchtesgadene, kur jis tariasi su savo pagalbininkais ir trimis Danzigo nacių partijos vadais.

Becko kalba rado didelio pritarimo Prancūzijoje ir Anglijoje, taip pat pačioje Lenkijoje, nors Lenkijoje manoma, kad Becko atsakymas buvo perdaug atsargus ir ne gana griežtas.

VILNIUJE NĖRA NĖ VIEŠOS VIEŠOS LIETUVIŠKOS BIBLIOTEKOS

VILNIUS. — Dabar Vilniuje yra keliolika viešų lenkiškų ir nelenkiškų bibliotekų. Vienas jų laiko įvairios lenkų ir nelenkų organizacijos ir mokslo įstaigos, kitas — miesto magistratas. Tuo tarpu visame mieste dabar nebėra nė vienos lietuviškos bibliotekos nė skaityklos. Anksčiau, lietuviškas bibliotekas ir skaityklas turėjo Lietuvos Mokslo ir Lietuvių Šv. Kazimiero draugijos. Tos bibliotekos ir skaityklos turėdavo nemažą lankytojų. Bet tas draugijas lenku administracinei valdžiai uždarius, dabar jau daugiau kaip metai Vilniuje tokių lietuviškų kultūros įstaigų visai nebėra.

Albany, N. Y. Valstybės Seimelis svarsto įstatymo sumanyimą uždrausti New Yorko valstybėje naciams dėvėti uniformas.

SOVIETŲ PARLAMENTAS SUSIRINKS GEG. 25 D.

MASKVA. — Sovietų Sąjungos Parlamentas susirinks geg. 25 d. Pirmiausia bus svarstoma Rusijos krašto apsaugos reikalai ir tam tikslui bus skiriama apie pusšėsto milijono dolerių.

Sovietai labai susidomėjo Becko atsakymu Vokietijai, bet oficialūs sluoksniai apie jo kalbą savo nuomonės nepareiškė.

ANGLAI SIŪLO NEPUOLIMO SUTARTĮ VOKIETIJAI

LONDON, geg. 5 d. — Anglijos vyriausybė pasiūlė Vokietijai ir Italijai sudaryti nepuolimo sutartį net dešimčiai metų laikotarpiui. Tas, pasak kai kurių Anglijos diplomatų, panaikintų visą abejonę Vokietijoje, kad anglai ir prancūzai ruošiasi pulsti Vokietiją.

PRAMONININKAI SUTIKO KLAIPĖDIEČIŲ DARBININKUS APRŪPINTI DARBU

KAUNAS. — Prekvos pramonės ir amatų rūmuose buvo sukvietas pramonininkų sekcijos posėdis, kuriame svarstytas Klaipėdiečių darbininkų darbo aprūpinimo reikalas. Pramonininkai tam reikalui principu pritarė ir pasidavė sudaryti sąlygas, kad jų įmonėse klaipėdiečiai gautų darbą. Tikimasi, kad prasidėjus didesniems darbams sezoninėse įmonėse (plytinėse, durpynuose) didelė dalis klaipėdiečių darbininkų jose galės sustipri normaliai tenkinant darbo jėgos pareikalavimą. Tuo tarpu kitose įmonėse, kurios pakankamai turi savų darbininkų, galės būti mažinamas darbo laikas, priimant darban klaipėdiečius.

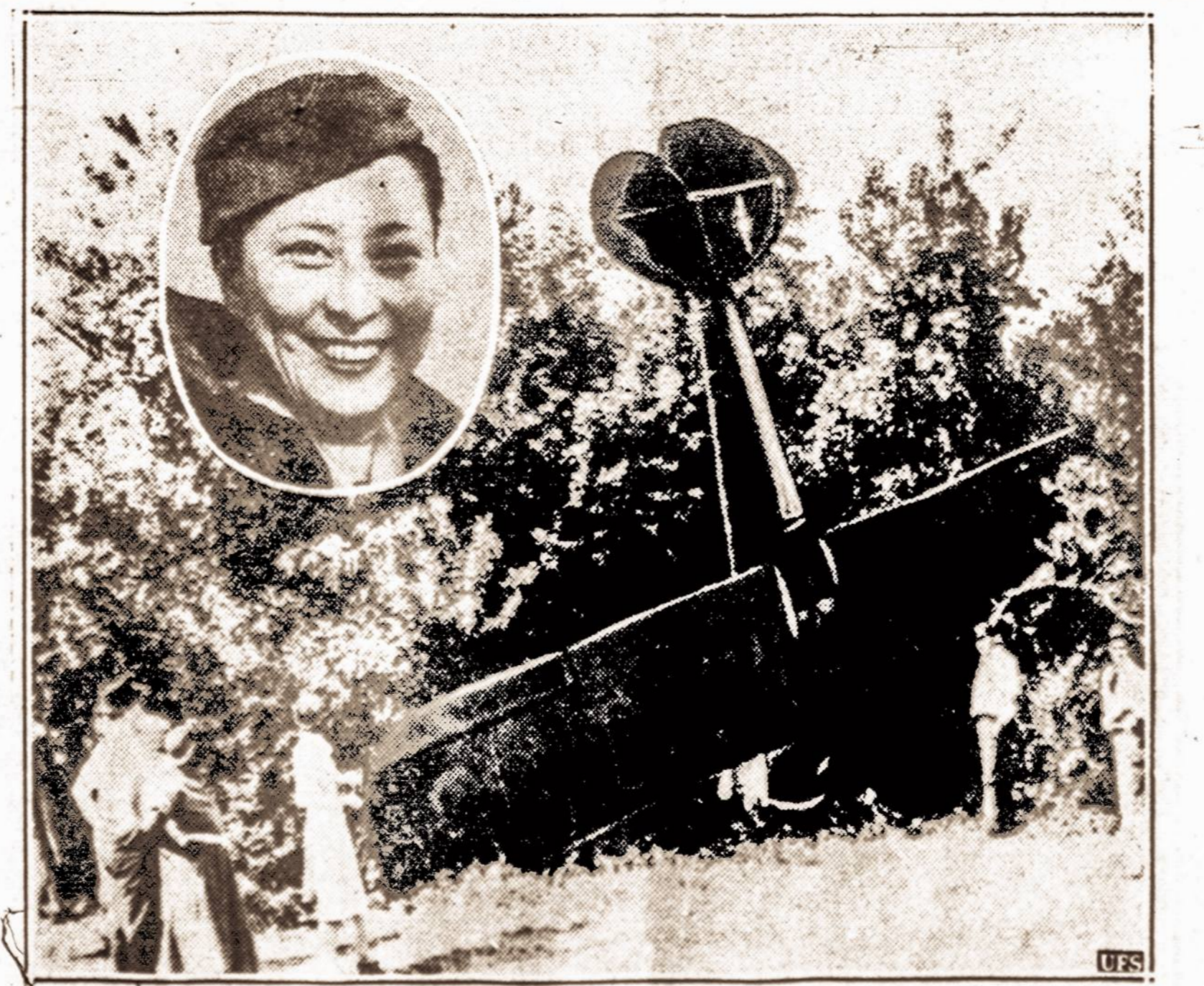
Vidaus reikalų ministerija yra pasiūsiusi klaipėdiečius darbininkus proporcingai paskirstyti po įmones.

DIDŽIULĖ AUKŲ BANGA

MARIJAMPOLĖ. — Ginklų Fondo vaju Marijampolėje ir apskrityje vyksta su didžiausiu pasisekimu. Aukojai didelėmis ir mažesnėmis sumomis visų sluoksnių ir įsitikinimų žmonių. Tokio visuotinio sąjūdžio ir pritarimo dar niekad nėra buvę. Tikimasi, kad Marijampolės mieste ir apskrityje per šias dienas bus surinkta arti 100,000 litų.

Ūkininkas Kymantas pasiūlė Aeroklubui padovanoti žemės sklypą, ties Vilkija, ant Nemuno kranto, sklandymo mokyklos reikalams. Vieta klaidymui esanti gana patogiai, taigi gal būt, sklandymo mokykla bus įsteigta Kymanto padovanotame sklype.

Paskelbus pavardžių atlietuviniimo įstatymą ir pašalinus pavardėms atlietuvinti didesnius formalumus ir mokesčius, daugelis lietuvių duoda vidaus reikalų ministerijai pareiškimus, prašydami atlietuvinti sulenkintas ar surusintas pavardes.

Avarija. — Skrendant iš Mobile į Birmingham Alabama, netoli Montgomery nukrito kinų lakūnės Hilda Yen lėktuvas. Kinų lakūnė šiuo metu viesa Amerikoje. Lakūnė nelaimėje nesunkiai sužeista. Vėliau ji tęs savo kelionę po Ameriką.

Oldest Lithuanian Newspaper 193 Grand St., Brooklyn, N. Y. Telephone: EVERgreen 7-7840

Published daily except Sundays and Holidays by Lithuanian Press Corp., Inc.

Entered as Second Class Matter October 13, 1907 at the Post Office at Brooklyn, N. Y. Under the Act of March 3, 1879

Advertising rates on application

PRENUMERATA

Table with subscription rates for different periods (Metams, Pusė metų, Trims mėnesiams, Vienam mėn.)

Table with subscription rates for different regions (Jungtinės Valstybės ir Kanadoje, Metams, Pusė metų, Trims mėnesiams, Vienam mėn.)

Visas reikalavimus adresuokite: Lithuanian Press Corporation 193 Grand St., Brooklyn, N. Y.

DIENOS KLAUSIMAI

Raso A. B. Strimaitis

Keliai į Pasaulinę Parodą

Milijonai žmonių lankys Pasaulinę Parodą iš viso pasaulio ir jau dabar tam ruošiasi. New Yorkas visus nuosirdžiai sveikina ir yra pasiruošęs visus priimti.

Avenue, geležinkeliai (subways) ir visi keliai veda į Pasaulinę Parodą. Iš Times Square stoties galima pasiekti parodą į 24 min. Autobusai, gatvėkariai, o kam patinka gali kiekvieną minutę paimti taksį.

Parodos lankytojai savuose automobiliuose gali paprasčiau ir greičiau pasiekti parodą, kuriame nurodoma per kuriuos vartus geriausiai į parodą įvažiuoti. Prie Roosevelt Ave. automobilių pasistatymui ruošiama aikštė, talpina 35,000 automobilių.

Iš Naujosios Anglijos atkeliaujantieji tiesiausiai keliai ras į parodą, važiuodami per Whitestone tiltą veda nuo Old Berry Point į Bronx per dalį Whitestone, Queens, visai arti nuo parodos. Arba galima važiuoti Triborough Bridge, Bronx, Grand Central Parkway tiesiai į parodą.

Atkeliaujanti iš New Jersey per Holland tunelį, iš pietų vakarų per Lincoln tunelį, 59 gatve važiuoja skersai Manhattan, per Queensboro tiltą ir pervažiavę per tiltą gali pasirinkti Northern Boulevard, arba Queensboro Boulevard iki pat parodos. Keliaujant iš šiaurės ir vakarų per George Washington tiltą, važiuoja tiesiai skersai New Yorką ir Triborough tiltą iki pasiekia Grand Central Parkway ir iki parodos.

Nors New Yorkas didelis miestas, 7,000,000 gyventojų, bet negalima paklysti nei pasislėpti. Jei nori nuo pasaulio pasislėpti, tai nevažiuok į New Yorką.

SIAURO PARTYVISKUMO PAVYZDIS

Kai kurių Amerikos lietuvių redaktorių partinis siaurumas paremtas tokie neapykanta kitoms srovėms ir jų veikėjams, kad stebėtis reikia. Jie savo partinių tikslų pasiekimui nesivaržo jokiomis priemonėmis.

Štai Darbininko vėdamųjų rašytojas K. vien "patikimų šaltinių žiniomis" pasiūlydamas paskelbia, kad buvęs Lietuvos prezidentas A. Smetona, tautininkų raginamas, norėjo nuversti dabartinę Lietuvos vyriausybę, bet nepavyko, nes jo planai buvo laiku sužinoti.

Rodos kiekvienas doras ir protaujantis lietuvis gali suprasti kokis baisus kaltinimas ir pažeminimas vyriausiajam valstybės vadui — prezidentui primetimas, kuomet jis skelbiamas suokabininku valdžios nuvertimui, tos pačios valdžios, kurią sudarė jo paskirtas ministras pirmininkas ir kurią jis pats užgėrė.

Iš viso mes netikime šiuo Dar-ko kunigišku gaudu. Neabejojant čia bus tik nesuvaldomos neapykantos Lietuvos prezidentui A. Smetonai vaisius. Stačiai baisu net prisileisti tokia mintis, kad Lietuvos Valstybės Prezidentas būtų tokiu mažu žmogumi ir drįstų tokia gėda visai tautai daryti.

Vienuok Chicago socialistų dienraštis šį Dar-ko gaudą paskelbia be jokių abejonų, dar su visokiais pagrazinimais, kad galėtų padaryti skėnią išvadą: "Taigi, kol tautininkų klika nėra išsklaidyta, Lietuva nebus apsaugota nuo kokio nors naujo siurprizo."

Bet jei nepripažinti tautininkų srovei teisę gyvuoti, tai kuo remiantis galima reikalauti teisių, kitų srovių veikimui? Ko pagaliau, yra verta socialistų demokratija, apie kurią jie taip garbiai šūkavę? Svarbiausia, tačiau, tai ko yra verta tokių lietuvių sąžinė, kuri leidžia šitokius pražūtingus Lietuvių gaudus skelbti ir taip baisiai šmeižti savo brolių lietuvių, net Lietuvos Valstybės Prezidentą?

SPAUDOS APŽVALGA

Gyvenimas Mokina

Savo skaitytojams kairiųjų spauda per metus eilę kalbėjo, kad Lietuvos užsienio ir vidaus politikos padėtis tuojau pagerėsianti, jei tik Lietuva paims valdyti koalicijos ministrų kabinetas. Į tautinės spaudos nurodymus, kad į tarpautinę Europos užsienio politiką mažai Lietuva veik joks įtakos neturi, kairieji nekrepė dėmesio.

Padėtis pagerės tik kada Europoje įvyks pusiausvyra tarp Prancūzijos — Anglijos — Rusijos ir Vokietijos — Italijos koalicijų. Dabartinė užsienio politikos padėtis, kiek ji liečia Lietuvą, yra sunki ir tamsi. Lietuvos krikščionys demokratai, liaudininkai ir socialdemokratai mano tuo sunkumu pasinaudoti ir priversti tautininkus priimti juos į vyriausybę.

Palyginti ramiu laiku, kada Europoje nebuvo tokio įtemimo, partijų vyriausybė padarė daug gero Lietuvai. Pavyzdžiui, Vytis Sirvydas — Rudenį Kaune atidarys aukštesnę prekybos mokyklą.

džiui, įvykdė žemės reformą, kuri palaužė lenkuojančių dvarponių įtaką Lietuvoje. Ar partijų valdžia gali gero ir audringo laikotarpio padaryti, tegali gyvenimas parodyti. Audringais laikais, tautos, paprastai, ieško "stiprių valdžių" ir "stiprių vyrų".

Lietuvoje

Naujienu korespondentas Lietuvoje rašo, kad "dingo luominiai, pažūrų, įsitikinimų skirtumai ir liko tik viena — gintis, ginti savo kraštą, ginti Lietuvos laisvę!" Korespondentas todėl sako: "Būty malonu išgirsti, kad mūsų broliai sverto gyvenimą taip pat būtų pagauti šiošdieninės Lietuvos nuotaikos, kad ir tenais įsigyventų tokia broliška vienybė ir noras, kietas pasiryžimas ginti savo tautos garbę, ginti savo tėvų kraštą, saugoti Lietuvos nepriklausomybę!"

Amerikos lietuviuose, nėra abejojimo, šį nuotaiką liaudyje įsigyveno ir sužibo, bet ji dar neuždėgė Keleivio. Naujienu ir Darbininko redakcijų, Vilnius ir Laisvė žodžiais jau dega, bet laukiama dar darbų. Tada, gali būti, ir visi Amerikos lietuviai pasivys Lietuvos lietuvių vieningumu ir pasiryžimu ginti Lietuvos nepriklausomybę.

Vytis Sirvydas

Rudenį Kaune atidarys aukštesnę prekybos mokyklą.

PRIEŠ TRISDEŠIMT PENKIS METUS ATGAVOME SPAUDOS LAISVĘ

Gegužės 7 dieną sukako 35 metai nuo tos dienos, kada rusų spaudoje gyvenantiems lietuviams buvo grąžintas laisvas lietuviškas žodis. Šios sukakties proga pravartu prisiminti kodėl lietuviams buvo uždrausta spauda.

Mūsų lietuviškojo spausdinimo žodžio amžius nėra per daug ilgas. Kiek iš istorijos davinių žinome, kad 1547 metais buvo lietuvių kalboje išspausdintas Mažvydo katekizmas. Tai buvo pirmoji knygelė — pirmas lietuviškas spausdintas žodis.

Vėliau 1595 metais, dabartinėje okupuotoje Lietuvos sostinėje Vilniuje, buvo išspausdintas Daukšos verstas katekizmas. Po kiek laiko pasirodė Sirvydo, Songailos, Ivinskio, Dijonizo Poškos ir kitų tuolaikinių rašytojų raštai.

Taip iki 1865 metų buvo spausdinama tik maldaknygės ir dvasinio turinio knygelės. Iki to laiko lietuviams manė, kad lietuvių kalboje galima spausdinti tik šventas knygeles — maldaknyges. Nors prieš tai, 1832 metais Karaliaučiuje, Rytprūsiuose, pasirodė pirmas lietuviškas laikraštis.

Kada Rusijos caras Aleksandras II 1863 metais paluosavo valstiečius iš verguvs, nepatenkintieji Lenkijos dvarininkai ir sulenkėję Lietuvos dvasiškaiai sukilo. Kad geriaus patrauktus lietuvių į savo pusę jie lietuvių kalboje spausdino revoliucinio turinio atsiskaukimus.

Tuos atsiskaukimus platino lietuvių valstiečių tarpe. Dalinamieji revoliucinio turinio lapeliai stipriai veikė lietuvių, kurie tuojau prisidėjo prie 1863 metų sukilimo. Visame krašte užsidegė revoliucijos gaisras. Iš senovės mes žinome, kad lietuvių į kurį tikėjimą tikėjo, už jį nebijoję galvą guldyti. Lenkijos dvarininkai siusdami už valstiečių paluosavimą iš vergijos, pasinaudojo karštu ir nuosirdžiu lietuvių tikėjimu, kurstydami juos sukilti ir ginti nuo jiems peršamos "rusų vieros". Jie skelbė, kad Rusija nori juos priversti tapti proslavais, kad Rusija nori jiems atimti jų tikėjimą. Su-

Kadangi pirmasis planas nepavyko, Vilniaus generalgubernatorius Kaufmanas, rugsėjo 6 dieną "laikiniai" uždraudė lietuviams lietuvių kalboje spausdinti žodį. Deja... tas laikinas uždraudimas tęsėsi iki 40 metų.

Lietuvius pripratęs per amžius kovoti ir ginti savo teises tuo nenusiminė. Lietuvoje prasidėjo slapta knygų paltinimas. Pasišventę knygnešiai audringomis naktimis, nebedami šalčio, lietaus ar žiemos pūgų, nesė knygą iš Rytprūsių į Lietuvą. Kiekviena knyga, kiekvienas spausdintas žodis lietuviams skiepino tėvynės meilę, skiepino juose lietuvių ir kėlė troškimą išsivaduoti iš rusų jungo.

Kiekvieną knygnėšį rusų žandarai žiauriai persekiojo. Ne vienas iš jų išvarytas Sibiro nelaiku paliko šį pasaulį. Daugelis jų vengdami Sibiro, bėgo Amerikon ar kitur. Išvartytųjų ar kalėjimo rūsiuose pūnančių knygnėšių vietoje stėjo šimtai kitų. Visa Lietuva vieningai kovojo už spaudos laisvę.

Kova buvo sunki ir reikalavo daug aukų. Bet... 1904 metais gegužės 7 dieną lietuviams buvo grąžinta spauda — laisvas spausdintas žodis. Tais pačiais metais Petrapilyje išėjo laikraštis vardu: "Lietuvių laikraštis".

Atgavus laisvą spausdinimą žodį Lietuva atsikvėpė. Viena kova buvo laimėta. Toliaus sekė antra — Lietuva atgavo savo nepriklausomybę. Šiandien Lietuvoje spausdintas žodis lanko kiekvieną miestelį, kiekvieną valstietį. Visi džiaugiasi juo. Per tuos trisdešimt penkis metus nuo spaudos atgavimo, Lietuvos spausdintas žodis padarė milžinišką progresą.

Jaunesnieji Vilniaus krašto lietuviai grebėjėliai kaitrią vasaros dieną marina troškuli.

KĄ DAVE VISUOMENINĖ INICIATYVA LIETUVOS ŪKIUI

Visuomeninė iniciatyva Lietuvoje atėjo dviem keliais: per kooperaciją ir per vadinamąsias mišriasias bendroves, tai yra, per tas bendroves, kuriose valstybė dalyvauja tiek savo kapitalais, tiek iniciatyva bei priežiūra.

Siuo laiku Lietuvoje yra apie 1,350 kooperatyvų. Jų narių skaičius siekia iki 160,000 žmonių, o kooperatyvų valdomieji kapitalai iki 150 milijonų litų. Be to, Lietuva turi 21 mišrią akcinę bendrovę. Tų bendrovių akcinis kapitalas, bendrai paėmus, siekia 221 milijoną litų ir sudaro apie 47% bendro visų Lietuvos akcinių bendrovių akcinio kapitalo.

Dėl visuomeninės iniciatyvos ūkio darbuose vienos bendros nuomonės gali ir nebūti. Visada buvo, yra ir bus ir privačios ir visuomeninės iniciatyvos karštų šalininkų. Ir vieni ir kiti turi rimtų argumentų. Visą tačiau nulemia gyvenimo praktika, o svarbiausia — kiekvienos tautos ūkio sąlygos bei aplinkybės.

Visų pirma, visuomeninė iniciatyva išugdė Lietuvoje pie nu ūkį ir sviesto eksportą. Visuomeninė iniciatyva suorganizavo gyvulių, pirmoje eilėje, kiaulių ir paukščių ūkį. Tuo pačiu būdu susikūrė Lietuvos cukraus pramonė Lietuvos kredito rinka, ypačiais žemės ūkio kreditavimas be plataus masto visuomeninės iniciatyvos nebūtų pajėgęs atsistoti į tas vėžes, kuriose dabar yra.

Visuomeninė iniciatyva išskėlė Lietuvos linų, javų, sėmenų gerą vardą užsieniuose. Ji suorganizavo aprūpinimą ūkininkų (iš dalies ir miestiečių) tinkamos kokybės ir kainos prekėmis. Ta pati visuomeninė iniciatyva sutarkė supirkimą ir eksportą, didelės dalies žemės ūkio gaminių prekių.

Visuomeninės iniciatyvos ūkio darbuose stipri užuomazga Lietuvoje jau buvo prieš karą (kooperacija). Nepriklausomoje Lietuvoje, kai tik sąlygos leido, ta iniciatyva pradėjo toliau plėstis bei augti. Tačiau iki 1926 metų dėl įvairių priežasčių ūkiškai visuomeniška veikla nebuvo labai sėkminga. Po 1926 metų kooperatinės organizacijos metė skaldymąsi ir nuėjo konsolidacijos bei augimo keliais. Štai, 1930 metais susikonsoliduoja "Lietūkis". Jo apyvarta iš 36 milijonų litų 1931 metais pakilo iki 100 mil. litų 1938 m.

1927 metų pradžioje pradėjo veikti "Pienocentras". Jo sviesto eksportas 1927 metais nesiekė nė tūkstančio tonų, 1934 metais pakilo jau arti 10,000 tonų, o 1938 metais daugiau kaip 17 tūkstančių tonų. Sekantis pavyzdys yra akc. b-ės "Maistas". Ji susikonsoliduota 1930 metais. Iki to laiko "Maistas" per metus supirkdavo 10—20 tūkstančių kiaulių. Dabar kasmet supirkamų kiaulių kiekis siekia apie 500 tūkstančių. Pastaruju laiku išaugo konservų fabrikai bei jų eksportas, taip pat paukščių eksportas. Be to, buvo įvykdytas Žemės Banko sutiprinimas (per švedų paskolą), naujų mišrių akcinių bendrovių įsikūrimas ("Lietuvos Cukrus", "Žuvis", "Statyba", "Bisdom ir Zoon", "Elektra", "Aauto susisiekimo ir transporto", "L. Baltijos Lloydas", "Gubernija" ir kt.), o visa tai įgalino Lietuvos ūkį įveikti ir labai didelius sunkumus. Viso šito nebūtų pasiekta be visuomeninės iniciatyvos ir kapitalų. Privatūs pramonininkai ir pirkliai neturėjo tokių kapitalų, kad būtų galėję imtis taip stambių ūkiškų darbų, o apmokėjimo atžvilgiu kartais rizikingų, nors tautos ūkiui būtinų. Siuo laiku padėtis šiek tiek keičiasi. Atsiranda vis daugiau naujos privačios iniciatyvos ir kapitalų, kurie noriai metasi į gyvyje ir visam kraštui naudingos ūkiškos kurybos darbą. Tada duoda pagrinda tikėtį, kad privati iniciatyva išjudins dar daugelį kurybiškos rinkos laukiančių ūkio dirvonų. VDV.

MAZASIS PALINIJO SUSISIEKIMAS

Neseniai įvyko lietuvių-lenkų administracinių įstaigų atstovų pasitarimas dėl vadınamojo mažojo susisiekimo abiejose administracinės linijos pusėse. Susitarta, kaip ir kitais metais, tuojau leisti prie linijos mažąjį susisiekimą, kad abiejų pusių ūkininkai galėtų dirbti savo laukų darbus.

Sios pusės lietuvių ūkininkai tikisi, kad šiemet jie lengviau galėsį išgauti leidimus ir kad tokių jau nebebus, kuriems leidimų neduotų arba duotuosius atimtų. Prie palinijo, kad ir veikia žinomieji pasienio sūvėrižymai, tačiau tikimasi, kad jie busį vykdomi daugiau žinant ir suprantant vietos žmonių gyvenimo sąlygas ir aplinkybes.

KVIECIA Į DARBO KONFERENCIJĄ

Gegužės mėnesį Sveicarijoje įvyks Tarptautinė Darbo Konferencija. Toje konferencijoje dalyvauti yra pakviestas ir Lietuvos suinteresuotos įstaijos: Vidaus Reikalų Ministerija, Darbo Rūmai, Prekybos, Pramonės ir Amatų Rūmai.

Moscickio dukterė. — Šiomis dienomis į New Yorką atvyko Lenkijos Prezidento Moscickio dukterė. Ji yra Lenkijos Susisiekimo Ministro Bobkowskio žmona.

KLAIPĖDA JAU PASIGENDANTI 'LIETUVIŠKŲ' LAIKŲ

Iš Klaipėdos pranešama, kad visų sričių gyvenimas Klaipėdos krašte, po jo atjungimo nuo Lietuvos, per trumpą laiką žymiai pasikeitė. Apie gyventojų pasitenkinimą ar nepasitenkinimą dar sunku kas nors tikro pasakyti. Aršieji vokiečiai ir suvokietėję lietuvinkai, kurie siekė krašto atjungimo, tuo tarpu tebe-reiškia gerų vilčių ateičiai Lietuvių, grynųjų klaipėdiškių, padėtis nepavydėtina. Jie jaučiasi esą antraeiliais piliečiais. Kai kuriems lietuviams laukininkams paskirti vokiečiai — komisarai, jų gyvenimo ir ūkių prižiūrėtojai. Laukininkai jau neturi teisės laisvai savo gaminius rinkose parduoti, o turi vežti į valdiškus sandėlius ir atiduoti už valdžios nustatytą kainą. Toji kaina yra aukštesnė, negu buvo anksčiau, bet ir ūkininkų išlaidos yra atitinkamai padidėjusios. Tuo tarpu ūkininkai dar negali apskaičiuoti, ar naujoji jų padėtis suteiks kurių nors medžiagiškų palengvinimų.

ti visus lietuvius vienijančią organizaciją. Bet tuo tarpu opiausi yra spaudos reikalai. Klaipėdos lietuviai jau dabar daro žygių pradėti leisti dienraštį, kuris būtų spausdinamas vėl pradėjusioje veikti "Ryto" lietuviškoje spaustuveje. Tuo tarpu vėl Lietuvos eksportas ir importas eina per Klaipėdos uostą, nors žymiai siauresnėse ribose. VDV.

MIRĖ ANTANO DIČKAUS TĖVAS

NEW HAVEN, Conn. — Daugeliui vietos lietuviams pažįstamas Antanas Dičkus neseniai gavo pranešimą iš Lietuvos, kad vasario 20 d. mirė jo tėvas Jurgis Dičkus, sulaukęs 96 metų amžiaus. Kaip pranešimas nusakoma mirė nuo gripo ligos. Nežiūrint senatvės ir ligos velionis buvo stiprus ir iki paskutinėi dienai pats atėdavo prie stalo pavalygti.

Velionis visą savo amžių Lietuvoje gyveno Kauno apskrityje, Pakuonio val., Vanagų kaime ir buvo visoje apylinkėje žinomas, kaip taikaus būdo, geros širdies senukas.

Kuomet Lietuvoje 1863 metais buvo sukilimas kurį malšino rusų generolas Muravjovas, lietuvių pramintas koriku, tai velionis Jurgis Dičkus tuo metu jau tarnavo rusų kariuomenėje. Išstarnavo du terminus — keturis metus už brolių, ir keturis už save. Viso išstarnavo aštuonis metus, tačiau savo sūnam nelinkėjo rusų kariuomenėje tarnauti. Velionis "visa širdimi buvo prisirišęs prie savo gimtojo krašto žemės. Paauginęs sūnus — Antaną į Juozą išleido į Ameriką su sąlyga, kad jie užsidirbę pinigų pargrįžtų ir išsipirktų nuo tarnavimo rusų kariuomenėje. Tačiau gyvenimas kita nulėmė — sūnūs čia pinigų greitai ne užsidirbo, prie gyvenimo sąlygų priprato ir nesugrįžo.

Nuliūdime pasiliko du sūnūs — Antanas ir Juozas čia Amerikoje, du sūnūs Jurgis ir Pranas ir duktė Katrė Lietuvoje. Iš sūnų tik vienas Antanas buvo vedęs, taigi, liko du anūkai. Velionio Jurgio Dičkaus žmona, kuri buvo už jį apie dvidešimt metų jaunesnė mirė 1928 metais. Sūnūs prisiminimų ir pagerbimui tėvo užpirkė mišias šv. Juozapo bažnyčioje. J. D.

LIETUVIŲ MOTERŲ APSVIETOS SUVAIDINTAS VEIKALAS

NEW HAVEN, Conn. — pravartus, kovokime prieš žmonių blogąsias ydas: puikybę, gabštumą, tinginumą ir visokią neteisybę. Kas iš to, jeigu vienas kapitalo valdytojas bus nugalėtas, o jo vietoj atsivirstų iš darbininkų eilės kitas, su visom netobulumo žymėm — kerštu ir pavydu, jis elgsis su savo pavaldiniais dar nuožniau. Tad vietoj obalsio — lai gyvuoja revoliucija, — kelkime obalsį, lai gyvuoja tolerancija, lai gyvuoja artimo meilė, lai gyvuoja žmoniškumas.

Moterų Apšvietos draugija čia bene bus didžiausia vietos draugija, prie kurios priklausė įvairių pažūrų moterys. Tikimasi, kad jos kitą kartą stadiamos scenoje veikalą visos pasitaris apie veikalo turinį ir mum parodys tai, kas yra gražu, lietuviška ir kultūringa. Juzė D.—nė

— Kai italų legionininkai pradėjo žingsniuoti "žąsies žingsniu", o Mussolinis pakeitė savo apskritą kepuraitę į kepurę su dideliu lanku, Europoj buvo šaipomasi. Tuo tarpu tos permainos turėjo simbolines reikšmes: jos buvo pirmieji pažymiai to Italijos vokiečių, kuris sistemingai eina ligi šiol ir kurio rezultatus reikia pripažinti nepaprastai giliais.

Italų laikraščiai daug rašo apie "kultūrinius mainus", bet iš arti tai stebįs prancūzų žurnalistas liudija, kad tie mainai vienašališki ir vokiečių įtaka nuolat auga mokyklose ir universitetuose. Idomu, kad neseniai paskelbtajai "mokyklų chartija" įveda privalomąją svetimą mokyklose vokiečių kalbą vietoj prancūzų. Tai patėsinama tokiu būdu: "Prancūzų kalbos dvasia ir struktūra perdaug tolimi nuo lotynų genijaus, tuo tarpu kai vokiečių kalba jam labai artima".

ITALIJA SPARČIAI VOKIETINAMA

Prieš keletą savaitių visuose Italijos miestuose pradėjo veikti tam tikros kontrolės komisijos, kurios "valo" bibliotekas. Kiekvienoj komisijoj yra vokiečiai patarėjais, kurs duoda patarimus savo italų kolegoms pagal vokiečių pavyzdį. Iš bibliotekų išimamos knygos pagal tokius požymius: 1) neatitinkamas fašistinei santvarkai, 2) nemoralumas, 3) autorius rasinė priklausomybė. Tuo pagrindu pasitaiko keistenybių: labiausiai išplatinas studentų technikų ir inžinierių techniškas žodynas sudarytas žydo Kolombro ir todėl išimamas iš apyvartos. Tuo tarpu jis yra būtinausias mokslo priemonė, be kurio studentai liko kaip be rankų. Tad tenka juo naudotis slapta ir jis įgijo aukso vertę.

Profesoriai žydai — pašalinti iš italų universitetų. Jų tarpe prof. Levi-Civita, kurio išskaičiavimai buvo statomi italų iškūvai. Jam pakeisti Italijoj neatsirado tolygaus svorio mokslininko ir jo katedra buvo pavesta iš Vokietijos pakviestam profesorui. Visoj Italijoj pilna vokiečių turistų, daugiausia "darbininkų fronto" narių, kuriuos vyriausybė siunčia valdžios sąskaiton. Jie užsilma ne tiktaimeno paminklų stebėjimui ir poilsiu gražiojo gamtoje, bet italų Tirolį jie varo aktینگą propagandą. Italijoj ėmė rodytis daug vokiečių karininkų kariškoji uniformoj. Kartais jie nešioja ant rankovės išsiuvinimą užrašą "Italien Truppen" (Italijai skirtoji kariuomenė). Tie žodžiai daro slėgiantį įspūdį italams, nežiūrint jų išoriniai draugingos prasmės. Dažnai atvyksta savo automobiliuose "gestapo" (vokiečių slaptosios

Moterų Sąjungos 33 kp. atidėjo savo parengimą

NEW HAVEN, Conn. — Buto radijo programo vedėjas ir geras visuomenės veikėjas. Programai užsibaigus seks šokiai, kurie yra nepaprasti, nes užvardinti pavargėlių bei driskiųjų šokiai. Kurie ateis pasirėdę pritaikintais drabužiais, galės laimėti dovanas, kurių yra skiriama net 4. Taigi sąjungietės kviečia nuosirdžiai visus atsilankyti ir paremti šį vakarą, kuris yra rengiamas geram tikslui.

Pereitą savaitę teko aplankyti mūsų kolonijos veikėją p-lę Jokubaitę, kuri yra VVS skyriaus raštininkė. Ji man pranešė, kad pasiuntė atlikti

sius pinigus nuo Vasario 16 parengimo Lietuvos Generaliniam Konsului New Yorke sumoje \$52 ir jau gavė atsakymą, kad pinigai priimti ir bus pasiūsti Ginklų Fondui.

Lietuvos Konsulatas gerb. J. Budrys dėkoja visiems veikėjams bei tėvynės reikalų rėmėjams už pasidarbavimą ir aukas dėl Ginklų Fondo. Sąjungietės

Būtų gražu, kad kiekvienai vytenbininkų kolonija nors kartą į metus surengtų parengimą VIENYBĖS dien-

SKAITYKITE IR KITIEMS PATARKITE SKAITYTI VIENYBĖ

BALTIMORĖS LIETUVIAI BIZNERIAI IR VIENYBĖS DIENRAŠČIO RĖMEJAI

O. BROOKS TAVERN ALUS — VYNAS — LIKIERIAI 504 WASHINGTON BLVD., BALTIMORE, MD.

JOHN A. GREBLIAUSKAS, Jr. LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS 423 S. PACA STREET, BALTIMORE, MD. Tel.: PLAZA 1350

Vienintelis Baltimorės Lietuvių Night Klubas J. DEKENIS ir P. WEISENGOFF, Sav. 1417 W. BALTIMORE STREET, BALTIMORE, MD. Phone: Gilmor 2010 Šokiai kas vakaras

KAZIMIERAS AKELAITIS Lietuvių Marylando Profesionalų ir Biznierių Draugijos Pirmininkas

SIMONAS LEVONAVIČIUS Kriaučių dirbtuvės savininkas 516-21 E. BALTIMORE STREET, BALTIMORE, MD.

PAGALVOK APIE RYTDIENĄ!

NĖRA žmogaus, kuris nesirgtų ir nemirtų. Susirgus — kiekvienam reikalinga pašalpa. Numirus — reikalinga pagelba likusiems šeimos nariams. Bet ne visi žmonės tuo apsirūpina, kol sveiki ir kol nelaimė jų neištinka. BŪK rūpestingai! PAGALVOK apie savo ir savo šeimos likimą — rytdieną! APSIDRAUSK save ir savo šeimą didžiausioje lietuvių apdraudros ir pašalpos organizacijoje. APSIDRAUSTI galima nuo \$100 iki \$5,000. LIGOJE pašalpą galima gauti nuo \$6 iki \$12 savaitėje. NARIAI priimami nuo 2 iki 60 metų amžiaus. SUSIVIENIJIME yra apie 15,000 narių. BŪK tos didelės lietuvių šeimos nariu! ISIGYK SLA Jubiliejinį Albumą. Tai graži, didelė, istoriška knyga, kurioje telpa virš 1,000 paveikslų — jūsų giminių ir pažįstamų. SUSIVIENIJIMO turtas — virš \$2,000,000. BŪK to turto dalininku! SUSIVIENIJIMO kuopos randasi visuose didesniuose lietuvių centruose Amerikoje. ALBUMO kaina \$5. SLA nariams — \$2.50. PRISIRASYK prie artimiausios tamstai kuopos! INFORMACIJAS galite gauti: LITHUANIAN ALLIANCE of AMERICA 307 West 30th Street, New York, N. Y.

šios Vasaros VIENYBĖS Dienraščio PIKNIKAI

- 1. NAUGATUCK, CONN. BIRŽELIO 11 D., LINDEN PARKE
2. PHILADELPHIA, PA. RUGPIŪČIO 20 D., MYKOLAČIO PARKE
3. BROOKLYNE, N. Y. RUGPŪČIO 27 D., KLASČIAUS PARKE, MASPETH

Specialios Programos Kiekvienam Piknikui Paruoštos, Kad Dalyviai Galėtų Linksmai Laiką Praleisti Programa Plati: Sportas, Dainos, Žaidimai, Šokiai ir Kitką NEUŽMIRŠKITE ŠIŲ DIENŲ! KVICIAMI VISI LIETUVIAI

"DIRVA"

Tautinis savaitinis laikraštis eina 23-ti metai Redaguojama žinomą rašytojas K. S. KARPIUS
Prenumerata metams: Amerikoje \$2.00, Pusei metų \$1.00.
Ekstra: kurie vasaros metu išsiųs DIRVA, už \$2.00 gaus per 15 mėnesių.
Susipažinimui viena laikraščio laida siunčiama dykai.
Adresuokite: "DIRVA" 6820 Superior Ave. Cleveland, Ohio.

Ekstra! Ekstra! Ekstra! AMERIKOS LIETUVIS

Bepartysvės kripties 8 pusl. savaitinis laikraštis PRISIŪSK \$2. GAUSI LAIKRAŠTĮ METAMS IR DAR \$5.00 VERTES KNYGOMIS DOVANAI
Pasirenkant iš 42-ųjų skirtingų rusių knygų, kurių sąrašas tilpsta "Amerikos Lietuvių" ant 5-to pusl.
Pavyzdinį Laikraščio numerį siunčiame DOVANAI Kreipkitės: AMERIKOS LIETUVIS 14 VERNON STREET WORCESTER, MASS.
NAUJAI ISLEISTA Valgių Gaminimo, Namų Priziurėjimo Knyga SU PRIEDU Kaip Pagaminti Vaisių Vynas
Knyga susideda iš 223 pusl. Joje tilpsta į 500 įvairių Valgių ir Gėrymių Gaminimui Receptų. Kaina tik \$1.00. AMERIKOS LIETUVIS 14 VERNON STREET WORCESTER, MASS.

VIENYBĖ

DR. JONO VALUKO 25 - KIŲ METŲ GYDYTOJAVIMO PROGA

Amerikos lietuviams žinomas visuomenininkas Dr. Jonas Valukas šiomis dienomis minėjo savo 25 metų gydytojavimo sukaktuves. Ta proga Didžiojo New Yorko profesionalai surengė jam pagerbimo pokylį. Tų sukaktuvių proga norime supažindinti mūsų skaitytojus su Dr. Valuko gyvenimu ir jo veikla Amerikoje.

Dr. Jonas Valukas kilęs iš Degučių kaimo, Marijampolės apskrities. Lietuvoje būdamas jis lankė Marijampolės gimnaziją. Tačiau kaip daugeliui anais laikais gyvenantiems Lietuvoje žmonėms, jam rūpėjo pažinti užsienį ir, žinoma, tolimoji Amerika. Todėl vieną rudens dieną 1905 metais Jonas Valukas patraukė į Prūsiją, o iš ten į kelionę Ameriką.

Po ilgos ir vargingos kelionės Jonas atvyko į Brooklyną, tai buvo 1905 metų lapkričio mėnesį. Pora metų jis čia vėtėsi kaip galėjo, bet visą laiką svajojo apie Amerikos vakarus, iš kur rytuose gyvenančius žmones pasiekdavo visokios pasakos apie prietikus, pionieriavimą ir galimybes įsikurti "auksiniuose vakaruose."

Tais laikais daugelis jaunų vyrų traukė į vakarus savo laimės ieškoti. Jonas Valukas taip pat nutarė važiuoti. Į vakarus jis išvyko 1907 metais ir pasiekė Montana valstybę, kur teko dirbti ir vadinamoje rančo-se ir aukso paieškoti. Išbuvęs vakaruose iki 1909 metų jis

nutarė grįžti į rytus ir čia eiti mokslus. 1910 metais Jonas Valukas grįžo į Amsterdamą, kur pradėjo dirbti lietuvių vaistinėje. Čia jis pirmą kartą susipažino su viešu iš uoliausių lietuvių auklėtojų ir lietuvių reikalų gynėjų, tais laikais dar pilnu energijos Amsterdamo lietuvių parapijos klebonu kun. Židanavičium, kuris suorganizavo pirmą Amsterdamo lietuvių parapiją ir pastatė bažnyčią. Tą koloniją dar ir šiandien galima drąsiai vadinti viena iš pavydingiausių Amerikos lietuvių kolonijų.

P. Jonui Karužai paskatinus, Valukas tuojau įstojo į Albany Medical College, kurią baigė 1914 metais. Besimokindamas jis taip pat liuoslaikiu dirbo vienoje Albany ligoninėje ir tuo būdu užsidirbdavo pragyvenimui ir mokslui.

Baigęs mokslą jis vieną vasarą buvo New Hills Maternity klinikoje, o vėliau apie 4 mėnesius praktikavo Blackwells Island ligoninėje. 1914 metų rudenį pradėjo privatinę medicinos praktiką Brooklyne, 69 So. 3rd St., kur išbuvo tris metus. Po to persikėlė į 161 No. 6th St., Brooklyn, N. Y. kur iki šiol sėkmingai praktikojo.

Šiuo metu Dr. J. Valukas turi labai plačią praktiką ne tik lietuvių bet kitataučių ir amerikonių tarpe. Be to, jis yra Bushwick ligoninės gydytoju personalu. Taip pat yra SLA 38 kuopos gydytojas kvotėjas, anksčiau buvo ir kitų kuopų gydytojas kvotėjas.

Dr. Valuko veikla pasireiškia ne tik medicinoje, bet jis visuomet buvo ir bus uolus Amerikos lietuvių visuomeninio ir kultūrinio gyvenimo darbuotojas ir remėjas. Anksčiau, kai laikas ir sąlygos leido, gydytojas priklausė prie daugelio lietuviškų draugijų, kuriose aktyviai veikė, bet medicinos praktikai didėjant, laikas visuomeniniam veikimui mažėjo ir todėl laipsniškai jis turėjo išaktingo visuomeninio veikimo po truputį trauktis, nors visiškai iš jo nepasitraukė ir iki šių dienų svarbesniuose darbuose ir veikime dalyvauja.

Jubilijatas buvo vienas iš pirmųjų medžiaginiai ir moraliai parėmusių ir skatinusių Amerikos lietuvių piliečių klubo steigimą, tam klubui net padovanojo baldus. Jis visuomet domėjosi lietuvių spauda ir yra Lietuvos Spaudos Bendrovės dalininkas, kurį laiką buvo ir aktingas direktorius. Šiuo metu jis yra aktingas Lietuvių Profesionalų klubo narys. Be to, jis priklauso prie keletos profesionalinių organizacijų: Bro-

Dr. Jonas Valukas

oklyn Medical Ass'n, American Medical Ass'n, Long Island Medical Ass'n, Greenpoint Medical Ass'n ir kitų.

Dr. Valukas yra didelis humanistas ir gamtos, bei sporto mėgėjas. Jis turi Long Islande didelį ūkį, ten laiko ir studijuoja bites. Jamaica Ilankoje turi vieną didelę būrinę jachtą, kuria kadaise norėjo plaukti iš Amerikos į Lietuvą ir vieną motorinį sportinį laivą, kuriuo dažnai su draugais išplaukia į jūrą pažvejoti ir pakvėpuoti Atlanto oru.

Speculator, N. Y. šiaurinėje New Yorko valstybės dalyje, Adirondack kalnuose Dr. Valukas turi savo vasarvietę ir medžioklės stovyklą, kur rudenį su draugais išvažiuoja medžioti, o vasaros metu pailsėti.

Dr. Jonas Valukas 1916 metais vedė Ievą Mažeikaitę, kuri kartu su savo tėvais, dar visai maža būdama, atvyko į Elizabeth, N. J. Dabar p. Valukai turi gražią dukterį Viktoriją, kuri lanko Adelphi College, Garden City, N. Y. Jaunoji Valukaitė yra gabi pianistė ir dažnai pasirodo lietuvių koncertuose ir parengimuose. Ponia Valukienė ir dukteris Viktorija abi aktingai dalyvauja Amerikos lietuvių moterų veikime, ypač ponia Valukienė, kuri yra viena iš aktingiausių Moterų Vienybės narių.

Šio jubiliejaus proga linkėtina, kad Dr. Jonas Valukas, jo žmona Ieva ir dukra Viktorija ir toliau aktingai veiktu lietuvių gyvenime Amerikoje. Igliausių metų!

— J. K.

Kiekvienas VIENYBĖS skaitytojas turi prisiminti savo pareigą ir savo prenumeratos mokesčių paremti dienraščio leidimą

MODELIS LIUDININKĖ JONO KULKOS BYLOJ

Dorothy La Marr, 26 metų amžiaus gražuolė moteriškų rūbų demonstruotoja, pašaukta vyriausia liudininke Jono Kulkos byloje. Jonas Kulka yra kaltinamas 1938 metais balandžio 12 dieną, per apiplėšimą nušovęs policininką.

SUOMIJA IR OLANDIJA ATIDARO PAVILIJONUS

Ketvirtadienį Suomija, artimas Lietuvos kaimynas, ir Olandija atidarė savo pavilijonus Pasaulinėje Parodoje. Šios dvi mažos valstybės, bet žinomos, kaip vienos iš tvarkingiausių Europoje, turi didokus ir gražius pavilijonus.

PAIEŠKOJIMAS

PAIEŠKAU savo brolio Antano Babravičiaus. Paieša iš Zapabkos kaimo, Prienų parapijos. Prieš tris metus gyveno Brooklyn, N. Y. Dabar nežinau, kur randasi. Malonėk atsižvelgti ar kurie žinote man praneškite. Būna labai dėkingas. JOE BABRAVICH, 3158 South Union Ave., Chicago, Ill. (8-13-15)

IŠSINUOMOJUJA

IŠSINUOMOJAMA Trys kambariai su centraliniu apšildymu, šiltu vandeniu. Yra maudyntė. Nuoma \$28. Kreiptis: 85-17 — 90th St., Woodhaven, L. I. 104-5

MOTERIS prižiūrėti 2 vaikūdius, \$15 mėnesiui ir kambarius su valgiu. Inteligentiška pora, abu dirba. Atsilankykite po 6 val. vakare F. BERTULIS, 1283 Madison St., Brooklyn, N. Y., arti Wyckoff Ave. stoties 14th St. Line subway.

Dr. H. MENDLOWITZ

Perkelt savo Williamsburgo ofisą į 522 BEDFORD AVE. netoli Taylor Street BROOKLYN, N. Y. TEL.: EVERGREEN 7-1312 PRIEMIMO VALANDOS: nuo 1 val. iki 3 val. popiet ir nuo 7 val. iki 8 val. vak. FLATBUSH OFISAS: 2220 AVENUE J

Geriausia Vieta Pirkti LIKERIUS

Didžiausia, Geriausia ir Atsakingiausia Likierių Krautuvė Brooklyne Yra

Manhattan Liquor Store

Tikrai žinokit, kad perkant sau vynus ir likerius reikia pirkti patinkamoje krautuvėje.

MANHATTAN LIQUOR STORE

264 Grand St., B'klyn, N. Y. (kampas Roebing St.)

Tel.: EVerg. 7-1645 License No. L-856

PRIMS MOTERYSTĖS SAKRAMENTĄ

Centro Brooklyno du jaunuoliai: Monika Leita, gyvenanti 56 Hudson Ave., ir Juozas Bieliauskas, gyvenantis 38 Hudson Ave., nutarė "mainyti stoną."

Vestuvės bus gegužės 28 d. Povestuvinis pokilis bus Susivienijimo svetainėje, 197 Grand St., Brooklyne. Pusė Brooklyno jaunimo kalba apie šias vestuves, kad būsiandis šaunios. Pažiūrėsimė...

LIETUVIS DALYVAUJA KONTESTE

Lietuvis A. J. Virby (Virbauskas) iš Jamaica, L. I. sekmdienį, gegužės 14, dalyvaus banko tarnautojų silabizavimo (spelling) konteste, kuris bus girdimas iš stoties WEAF nuo 5:30 iki 6 val. vakaro. Kalbama, kad lietuvis Virbauskas yra geriausias šiame konteste. Jis dirba Corn Exchange Banke.

Pamatykit Ameriką Pirmiausia

Per metų metus Amerikos turistų sąjunga kėlė šūkį: "See America First" (Pamatyk Ameriką pirmiausia). Jų tikslas buvo sulaukyti Amerikos turistų veržimasi į kitus pasaulio kraštus, pirmiau nei jie pamatys Amerikos kontinento grožybes.

Atsidarius New Yorko Pasaulinei Parodai, turistų sąjunga skelbia, kad parodos lankytojai pamatę kas Amerikoje gero ir kas gražaus yra, pradės daugiau joje važinėti.

Vestuvėms IR Parėms

GERIAUSIA
PIGIAUSIA ir SAUGIAUSIA

Degtinę pirkti

LIETUVIŠKAME MONOPOLYJE

Republic Liquor Store

415-17 KEAP ST., B'KLYN, N. Y.
Tel. EV. 7-2089
Lic. L-72

"TARZANAS IR UŽBURTAS MIESTAS"

63. Nuskandinę Tarzano laivą athairiečiai ieškojo vandenyje baltųjų ateivių. Netrukus jie išgriebė iš vandens Lavaką ir Elena, įsidėjo į savo laivą ir skubiai nuplaukė atgal į Užburtą Miestą. Kiti laivai pasiliko vietoje ir ieškojo likusių Tarzano draugų, plaukiojančių upėje.

Laivas su Lavaku ir Elena sunkiai yrėsi prieš vandenį. Artinasi naktis, o Tarzano su draugais nebuvo matyti. Apkabinęs Elena, Lavakas jautriai kalbėjo: "Aš džiaugiuosi, mieloji, kad bent dabar mudu esava draugėje". Bet Elena liūdnai atsakė: "Draugėje, bet gal neilgam. Aš bijau, kad, kad..."

Likusieji laivai vis ieškojo upėje Tarzano su draugais. Tarzanas galėjo lengvai panerti po bet kuriuo laivu ir pasprukti. Bet jis nenorėjo atsiskirti nuo savo draugų. Jei bus su jais, gal pasitaikys kokia proga išlaisvinti juos ir save. Dėl to Tarzanas nesislėpė nuo athairiečių.

Netrukus athairiečiai ištraukė iš vandens Tarzaną, Magrą, Gregorą, Ogabi ir Tetaną. Pamatę Tarzaną laivo kapitonas nuddžugo: "Mūsų karalienė, tikrai džiungsis pamačiusi tave. Ji tau sutaisys tokia mirtį, kokios niekas dar pasaulyje nematė". Visi laivai pasuko atgal į Athairą.

Kas bus toliau — žiūrėkite kitame VIENYBĖS numeryje

Edgar Rice Burroughs, vertė Pijus Bukšnaitis

Tel. Market 3-5357
Michael Akialis, Jr.
Laidotuvių Direktorius
195 Adams St., Newark, N.J.

CLEMENT VOKETAITIS
Advokatas
50 COURT STREET,
Brooklyn, N. Y.
TEL.: TRIANGLE 5-3622
168 GRAND STREET,
TEL.: EVERGREEN 8-7179

HAVEMEYER 8-0259
RALPH KRUCH
FOTOGRAFAS
65-23 GRAND AVENUE
MASPETH, N. Y.

LIETUVIS
Accountant & Auditor
kreipkitės
Juozas J. Akulonis, Jr.
1147 E. Jersey St. Elizabeth, N. J.
Tel.: Elizabeth 3-7788
Namų tel.: Elizabeth 3-9429

LIETUVIŠKA RESTAURACIJA
BAR & GRILL
Gaminame amerikonišką ir lietuvišką stiliaus valgius. Galima gauti Amerikos ir importuotos degtinės, vyno ir gero alaus. Lietuviškas kumpis, rūkyti kiltbasai ir kopūstai galima gauti kasdieną.
Joseph Zeidat,
savininkas
411 GRAND STREET
Brooklyn, N. Y.

VINCAS J. DAUNORA
APTEIKORIUS
PUSSVEIKIS - Jauties niekam tikęs-bejėgus? Neturi apetito, biaurūs pūslės skausmai? Rūktis vidurinėse? Galvos skaudėjimai? Jeigu nuo užkietėjimo—vartok DAUNORA STOMACH MIXTURE
Tapk sveiku.
KAINA TIKTAI VIENAS DOLERIS
223 BEDFORD AVE.
KAMPAS NORTH 4723 GATVĖS
BROOKLYN, NEW YORK

MODERNIŠKA SALDAINIŲ KRAUTUVĖ
Didelis pasirinkimas geriausių saldinių dėžėse iš Amerikos. Taip pat galite gauti saldinių ir iš LIETUVOS
Namie gaminti ledai (Ice Cream)
Visada Galima Gauti Geriausi Užkandžiai
ALUS IŠ KRANO IR BONKUTEMIS
JUOZAS GINKUS
495 Grand Street, Brooklyn, N. Y.
TEL.: EVERGREEN 4-7142

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS GARŠVA
231 Bedford Ave., Brooklyn, N. Y.
KOPLYČIOS LAIDOTUVĖMS
Tel. EVERgreen 8-9770

MATTHEW P. BALLAS
(BIELIAUSKAS)
660 Grand St., Brooklyn, N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel STagg 2-5043

STEPHEN AROMISKIS
(ARMAKAUSKAS)
423 Metropolitan Ave., Brooklyn, N. Y.
Tel. EVERgreen 7-4335 Kopyčia Laidotuviams

ESTATE OF **A. J. VALANTIEJUS**
T. Fred Lefevre — Manager
54-41 72nd STREET, MASPETH, L. I., N. Y.
Telephone NEWton 9-4464 & Michigan 2-1717

ESTATE OF **BARRY P. SHALINS**
(ŠALINSKAS)
Vestie E. Davis, Licensed-Mgr.
84-02 Jamaica Ave., Woodhaven, N. Y.
Tel. Virginia 7-4499 Kopyčia Laidotuviams

A. RODZEVICZ
(A. Radzevičius)
Tel.: Stagg 2-4409
402 Metropolitan Ave., Brooklyn, N. Y.
Phone STagg 2-0783 Night HAVemeyer 8-1158

JOSEPH LE VANDA
NOTARY PUBLIC
337 UNION AVENUE, BROOKLYN, N. Y.

Visi tie laidotuvių direktoriai išnuomoja automobilis įvairiems reikalams